

ΑΙ ΝΕΩΤΕΡΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΓΝΩΣΕΩΣ

Περίληπτικόν διάγραμμα τῆς διαλέξεως τοῦ Καθηγητοῦ Ἀλφ. Σωβὺ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς, τὴν 25-9-1958.

1. Εἶναι δυνατὴ ἡ πρόγνωσις εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα, πρέπει νὰ τὴν συνιστᾶ κα-
νεῖς ; Εἶναι εὐκόλον νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο : "Ὅλοι μας περνοῦμε τὸν και-
ρὸν μας προσπαθοῦντες νὰ προβλέψωμεν. Βεβαίως, ἐπιτυγχάνωμεν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον
καλῶς, ἀλλὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ κάνωμεν προβλέψεις, ἰδιαιτέρως διὰ τὰ ὑλικά ζη-
τήματα.

Ἄλλου, ἡ κυβέρνησις ἐνεργεῖ, ἀποφασίζει. Κυβερνᾷ, λέγει ἡ παροιμία, σημαίνει
προβλέπει.

Εἶναι λοιπὸν χρήσιμον νὰ δοκιμάσωμεν ν' ἀντιμετωπίσωμεν κατὰ τρόπον ὀρθολογι-
στικὸν τὸ πρόβλημα τῆς προγνώσεως. Ἡ οἰκονομικὴ συγκυρία ἔχει ὡς ἐμβλημα : νὰ φω-
τίσωμεν τὴν δρᾶσιν.

2. Σύντομος ἱστορικὴ ἀναδρομὴ

Τὸ οἰκονομικὸν λεξικὸν Guillaumin τοῦ 1854 δὲν ὀμιλεῖ περὶ οἰκονομικῆς προγνώ-
σεως. Αἱ ἀμερικανικαὶ ἐπιχειρήσεις—Τὰ Βαρόμετρα τοῦ Babson—Χρηματοστῆριον καὶ κερδο-
σκοπία—ἔμποροι τοῦ μέλλοντος—πάντοτε ὑφίστανται τοιαῦτα, ἀλλ' αἱ μέθοδοι μετεβλήθησαν.

3. Τὸ Harvard καὶ αἱ 3 ἀγοραὶ του. Ἡ κρίσις τοῦ 1929-31. Ἡ κρίσις ὄχι μόνον
δὲν προβλέφθη, ἀλλ' ἠμφεσβητήθη καὶ ἡ ὑπαρξὶς τῆς ἀκόμῃ. Κανεῖς δὲν θέλει πλέον νὰ
προβλέπη. Αἱ θεωρίαι, αἱ ὁποῖαι προεκάλεσαν τὴν στασιμότητα τοῦ ὄλου προβλήματος.

4. Ὁ πόλεμος, ἡ ἡμισχεδιασμένη οἰκονομία. Γνωρίζομεν τί θὰ καταναλώσωμεν. Αἱ
κλασσικαὶ μέθοδοι προγνώσεως ἔχουν ὀριστικῶς καταστραφῆ καὶ ἐγκαταλειφθῆ. Ἀλλὰ ὅπως
πάντοτε, ὁ πόλεμος εἶναι γενεσιουργὸς δυνάμεις προόδου.

5. Οἱ ἔθνικοι λογαριασμοί—εἰς οἰκονομίαν ἐν καιρῷ πολέμου—τί παράγωμεν, τί κατα-
ναλίσκομεν. Κατευθυνόμενον σύστημα διανομῆς τῶν ἀγαθῶν καὶ ἔλεγχος τῶν τιμῶν περιορί-
ζουσι, μέχρι σημείου καταργήσεως, τὴν βασιλείαν τοῦ καταναλωτοῦ. Εὐρίσκόμεθα πάλιν εἰς
τὸ 1945 μὲν ἓνα νέον ὑπόδειγμα (Model).

6. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν πολυάριθμοι οἰκονομολόγοι ἀναμένουσι μίαν γιγαντιαίαν
κρίσιν. Οἱ σοβιετικοὶ ὑπολογίζουσι ἐπ' αὐτῆς διὰ νὰ δώσωσι τὴν χαριστικὴν βολὴν εἰς τὸν
καπιταλισμὸν.

Τοῦτο ἀποδείκνυσι πολλὴν ἀκαμψίαν. Ὁ ὄργανισμὸς ὁμως αὐτοαμύνεται. Βιολογικὴ
ἀντίδρασις.

7. Τὸ τέλος 1953, ὁ Colin Clark ἀναγγέλλει μίαν μεγάλην κρίσιν. Ἐγγραφα τότε ὅτι
ἡ μεγάλη κρίσις δὲν θὰ λάβῃ χώραν. Λόγοι πολιτικοὶ καὶ ἐξελίξεις.

8. Τὰ ὑποδείγματα (Models) ἀντικαθιστοῦν ὀριστικῶς τὸν μῦθον τοῦ μοναδικοῦ βα-
ρομέτρου. Ὁ δείκτης—κλειδί ὑπάρχει, ἀλλὰ μὲ βραχυχρόνιον ἰσχὺν καὶ δὲν μένει πάντοτε ὁ

φορεῖ ἐπὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀγορῶν, ἐπιδεκτικαὶ παραβολῆς.

Ἡ διάσκεψις, δὲν θὰ περιορισθῆ εἰς τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν τῶν
Ἑξ θεμάτων.

Ὁργάνωσις

Τὸ πρόγραμμα τῆς διασκέψεως θὰ καθορισθῆ εἰς προκαταρκτικὴν συγκέντρωσιν, εἰς
τὰς 24 Νοεμβρίου 1958, εἰς τὰ Κεντρικὰ Γραφεῖα, εἰς Παρισίους, τοῦ Ο.Ε.Ο.Σ., ὅπου ἐκάστη
τῶν 17 χωρῶν μελῶν ἐκλήθη νὰ ἐκπροσωπηθῆ. Κατὰ τὴν ἰδίαν συγκέντρωσιν θὰ ἀποφα-
σισθοῦν ἡ ἡμερομηνία καὶ ὁ τόπος τῆς τελικῆς διασκέψεως.

αυτός. Έκτοτε έπιζητείται ή περιγραφή τής γενικής άλληλουχίας του φαινομένου (άλυσωτή εξέλιξις).

9. Το test τής συγκυρίας. Το Ίνστιτούτον του Μονάχου. Ό ποιοτικός δείκτης έπιτρέπει να άνεύρωμεν τον ποσοτικόν. Πρόβλεψις βάσει έρεύνης μεταξύ τών έπιχειρηματιών.

10. ΑΙ συλλαγαί μεταξύ τών τομέων τής οικονομίας.

Ή «μήτρα» Leontief. Πόσα μολύβια χρειαζόμεθα διά να κατασκευάσωμεν ένα τάνκ. Μπορούμε να σχεδιάσωμεν καλώς, άν γνωρίζωμεν τί πρέπει να παραγάγωμεν. Άλλά τό έρώτημα τίθεται και ώς έξής: πόσα ζευγάρια κάλτσες χρειαζόμεθα διά να κατασκευάσωμεν ένα τάνκ.

Και έρωτάται ακόμη: πρέπει να φτιάξωμεν τάνκς; Πρέπει να φτιάξωμεν ήλεκτρικά πλυντήρια; ή να οργανώσωμεν ταξίδια; Εύρισκόμεθα εκ νέου ένώπιον του βασιλέως-καταναλωτού. Ή σοβιετική μέθοδος παραμερισμού και τρόπον τινά εξαφανίσεως του καταναλωτού.

11. Τά καπρίτσια τής καταναλώσεως.

Ό καταναλωτής είναι βασιλεύς: Ή πολιτική ένδιαφέρεται ελάχιστα δι' αυτόν, και αυτός την εκδικείται. Ή άμερικανική ύψεσις του 1958—Τεραστία κάμψις τής ζητήσεως τών ειδών όχι πρώτης ανάγκης. Τά εργοστάσια αυτοκινήτων δύνανται να σταματήσουν την λειτουργίαν των επί 6 μήνας χωρίς να παρατηρηθή έλλειψις αυτοκινήτων.

Έδω ή πρόβλεψις είναι λίαν λεπτή. Μεγάλη ευαισθησία. Πρέπει ν' άποφεύγεται τό πνεύμα τής κερδοσκοπίας, έπομένως να έλέγχωνται ά κ ό μ η και τ ά ζ ω α, όπως οι κυματοθραύσαι συγκρατούν τά κύματα.

12. Αί βραδεία μεταβολάι τής καταναλώσεως. Εύρισκόμεθα έδω ένώπιον τής μεσοπροθέσμου προβλέψεως.

Πώς να προβλέπωμεν; Μέθοδοι:

α) Έλαστικότητα τών διαφόρων προϊόντων.

β) Έρευνα τής άγοράς.

γ) Έρευνα επί τών πραγματικών καταναλώσεων τών διαφόρων κοινωνικών ομάδων, αί όποιαί χαρακτηρίζονται υπό διαφορετικών εισοδημάτων.

δ) Έρευνα μεταξύ τών καταναλωτών. Τί θα έκάνατε άν τό εισόδημά σας ηξάνετο κατά 10% ;

Συνδασμοί τών διαφόρων μεθόδων.

13. Έπιστροφή εις τον Leontief.

Γενικόν σχήμα. Ύποτίθεται ότι τό ένθικόν εισόδημα αύξάνει 4% έτησίως. Τί πρέπει να παραγάγωμεν; Ή «μήτρα» μάς δίδει την μηχανικήν άπάντησιν. Μεγαλειον και άθλιότης τής «μήτρας». Θαύμα ή πανάκεια;

Πιθανή άνανέωσις του καπιταλισμού. Θα έπιτρέψη να βάλωμεν χαλινόν και σάγμα εις αυτό τό άγριον άλογο.

14. Έρευνα «Operationelles» (λειτουργικά).

Νέος όρος—όχι όμως θαύμα—άλλά καλή πρόθεσις.

15. Δέν πρέπει να λησμονώμεν τον άνθρωπον. Μέθοδος και ύπόθεσις. Οί άνθρωποι είναι κατηρητισμένοι διά την έξάσκησιν μιās ώρισμένης δραστηριότητος. Έπιδίωξις τής πλήρους άπασχολήσεως. Έπομένως ή πρόβλεψις του ένεργου πληθυσμού θα έλκε τελικώς τά πάντα.

Δημογραφική πρόβλεψις.

Ποσοστά ένεργου πληθυσμού.

Σπουδάζων πληθυσμός, τεχνική, κλπ.

16. Πρό πάντων τό πρόβλημα συνίσταται εις την ήθικην πειθαρχήσιν. Μία—τελεία πειθαρχήσις έπιτρέπει να κερδίσωμεν εις τους άγώνας. Άλλά πρέπει να άποφύγωμεν τον τόσοσιν ληρών πειρασμόν του θαύματος, και τής μοιρολατρίας.

Πρέπει να δισπιστούμεν εις τά άπλά σχήματα. Και πρό πάντων όχι φόβος.

Θά ύπάρχουν πάντοτε τρεις λεωφόροι: ή συγκομιδή—ή τεχνική—ή πείρα.

Ή πρόβλεψις έπιτρέπει θαρραλέας ένεργείας, αλλά με σωφροσύνην.

Ὁ καπιταλισμός δὲν εἶναι πλέον εἰς θέσιν νὰ ἀντέχη εἰς «τὰ κέφια» τῆς ἀγορᾶς. Πρέπει νὰ δαμάσωμεν τὰ «καπρίτσια».

17. Ἄλλὰ εἶναι μάταιον νὰ περιοριζώμεθα μόνον εἰς τὰς προβλέψεις. Πρέπει νὰ ἐνημερώσωμεν πλήρως τὸ κοινόν. Τὸ φῶς εἶναι ἡ οὐσιώδης προϋπόθεσις μιᾶς ἀληθινῆς δημοκρατίας, δημοκρατίας ὁμοία τῆς ὁποίας δὲν ὑφίσταται ἀκόμη.

Καλῶς πληροφορημένοι οἱ κάτοικοι μιᾶς χώρας εἶναι ἐλεύθεροι πολῖται· κακῶς πληροφορημένοι μεταβάλλονται εἰς ὑποτακτικούς.

Εἰς τὸ βασίλειον τῶν τυφλῶν βασιλεύουν οἱ μονόφθαλμοι, ὅπως λέγει ἡ παροιμία. Τοῦτο εἶναι λάθος· δὲν ἔχουν οὔτε τὴν ἐλαχίστην πιθανότητα νὰ βασιλεύσουν, ἀφοῦ καεῖς δὲν τοὺς βλέπει.

Διαφυγῆς θεώρησις καὶ θάρρος εἶναι λέξεις συνώνυμοι εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν τομέα.

Διότι χρειάζεται συνήθως κάποιος ἥρωισμὸς διὰ νὰ ἰδῆ καεῖς μὲ ὀρθάνοιχτα μάτια τὴν ἀλήθειαν.

Ἄλλὰ πόσον μεγάλη ἡ ἀνταμοιβή!

A Λ Μ Α Ν Α Κ

1 9 5 9

τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς

Σελ. 652 - Δρχ. 100

Τ Ο Κ Α Λ Υ Τ Ε Ρ Ο Ν Δ Ω Ρ Ο Ν